

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСКІ
ДЗЯРЖАЎНЫ ЁНІВЕРСІТЭТ

БЕЛОРУССКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

РАШЭННЕ

РЕШЕНИЕ

27.01.2014 №1 / 1- РС

г. Мінск

г. Минск

Савета БДУ

"Аб эфектыўнасці падрыхтоўкі
кадраў вышэйшай кваліфікацыі ў
БДУ"

Заслухаўшы і абмеркаваўшы даклад прарэктара па навуковай рабоце Івашкевіча А.А., Савет Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта адзначае наступнае.

У дакладзе прадстаўлены аналітычныя матэрыялы па эфектыўнасці навуковага кіраўніцтва аспірантамі і суіскальнікамі з 2005 г. 2013 г.

З верасня 2011 года ў рэспубліцы дзейнічае Кодэкс аб адукацыі, які значна змяніў сістэму пасляўніверсітэцкай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь. Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 01.12.2011 №561 і шэрагам іншых дакументаў унесены ўдакладненні і дапаўненні, якія рэгламентуюць працэсы падрыхтоўкі і атэстацыі навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі. Даныя дакументы змянілі ўмовы паступлення ў аспірантуру, кантролю над дзейнасцю навучэнцаў, наступнага маніторынгу выпускнікоў і г.д.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт неаднаразова выказваў сваю пазіцыю па гэтым пытанні. Дзякуючы намаганням БДУ і іншых зацікаўленых арганізацый шэраг прапаноў, на якіх настойваў універсітэт, былі ўлічаны ў нядаўна прынятым Указе Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 16 снежня 2013г. № 560. У прыватнасці, замежныя грамадзяне могуць паступаць у аспірантуру без здачы экзаменаў па спецыяльнасці (па выніках гутаркі); паступаць у аспірантуру могуць асобы, якія маюць вышэйшую адукацыю першай ступені. Аднак многія іншыя пазіцыі актуальнай нарматыўнай базы патрабуюць дапрацоўкі ва ўстаноўленым парадку для павышэння эфектыўнасці сістэмы падрыхтоўкі аспірантаў і саіскальнікаў.

Назіраецца зніжэнне зацікаўленасці маладых выкладчыкаў БДУ ў абароне кандыдацкіх дысертацый пасля прыняцця Пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2011 года №1778 «Аб удасканаленні аплаты працы педагагічных работнікаў з ліку прафесарска-выкладчыцкага складу, якія не маюць вучонай ступені або вучонага звання», які ўстанавіў даплату ПВС без вучонай ступені і званні ў памеры 50% ад акладу. У цяперашні час абарона дысертацыі не прыводзіць да павелічэння зароботнай платы, у шэрагу выпадкаў зароботная плата памяншаецца.

Неабходна павялічваць аплату працы навуковых кіраўнікоў. Многія навуковыя кіраўнікі працуюць без аплаты (цалкам або часткова), паколькі наяўныя абмежаванні не дазваляюць правесці аплату іх працы.

Змяненне ўмоў, якія рэгламентуюць працэсы падрыхтоўкі і атэстацыі навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі, прывялі да скарачэння кантынгенту навучэнцаў у сістэме пасляўніверсітэцкай адукацыі БДУ з 1055 ў 2012 годзе да 992 у 2013 годзе. Колькасць асоб, якія паступілі ў аспірантуру (у тым ліку і ў форме саіскальніцтва скарацілася з 279 у 2012 годзе да 237 у 2013 годзе (з улікам замежных грамадзян і навучэнцаў на платнай аснове з ліку грамадзян РБ).

Варта адзначыць, што толькі 34% ад сумарнага набору ў 2012-2013 гадах складалі аспіранты (суіскальнікі) прыродазнаўчых спецыяльнасцей, у той час як у 2005-2006 гг. - 41%. У 2012-2013 гг. супрацоўнікамі і аспірантамі (у тым ліку суіскальнікамі) прыродазнаўчанавуковых падраздзяленняў абаронена 63 дысертацыі, у той час як гуманітарных - 52, што ў цэлым сведчыць аб тым, што аспірантура гуманітарных факультэтаў з'яўляецца менш эфектыўнай.

У БДУ з 2005 года па цяперашні час абарона парадку 36,4% аспірантаў (без уліку суіскальнікаў і замежных аспірантаў), у тым ліку 11% у тэрмін. Пры падрыхтоўцы замежных аспірантаў эфектыўнасць істотна вышэйшая: 60%.

Эфектыўнасць аспірантуры ў значнай ступені вызначаецца якасцю працы навуковых кіраўнікоў. Сярод навуковых кіраўнікоў, якія эфектыўна працуюць, можна адзначыць загадчыка кафедры кандыдата гістарычных навук Салькова А.П. (6 абарон у 6 аспірантаў), прафесара Цітарэнка Л.Р. (7 абарон у 8 аспірантаў), загадчыка кафедры Шадыра А.І. (7 абарон у 10 аспірантаў), першага прарэктара Жураўкова М.А. (5 абарон у 8 аспірантаў).

Разам з тым, у значнай часткі навуковых кіраўнікоў працэнт абарон аспірантаў і саіскальнікаў нізкі або абароны ўвогуле адсутнічаюць.

Павысіць эфектыўнасць пасляўніверсітэцкай адукацыі БДУ неабходна таксама за кошт аптымізацыі ўзаемадзеяння паміж саветамі па абароне дысертацый і падраздзяленнямі. Неабходна выключыць практыку, калі выпускнікі, якія пайшлі на працу ў іншыя арганізацыі, абараняюць дысертацыю ў пачатку наступнага за выпускным года і ўжо не могуць быць улічаны ў статыстыцы БДУ, а ўлічваюцца ў іншых арганізацыях.

У сувязі з выкладзеным Савет БДУ вырашыў:

1. Дэканам факультэтаў, загадчыкам агульнаўніверсітэцкіх кафедраў разгледзець пытанні эфектыўнасці падрыхтоўкі навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі на пасяджэннях Саветаў факультэтаў (пасяджэннях кафедраў). Па выніках абмеркавання:

1.1. Лічыць немэтазгодным прызначэнне ў 2014 г. і далей навуковымі кіраўнікамі работнікаў, якія маюць нізкую эфектыўнасць у падрыхтоўцы аспірантаў і суіскальнікаў. Пры неабходнасці, з мэтай павышэння

выніковасці работы аспірантуры (у тым ліку ў форме суіскальніцтва) правесці замены навуковых кіраўнікоў.

1.2. Распрацаваць комплекс мерапрыемстваў па павышэнні эфектыўнасці пасляўніверсітэцкай адукацыі ў падраздзяленнях.

1.3. Прадставіць матэрыялы за подпісам кіраўнікоў падраздзяленняў па выкананні пунктаў 1.1 і 1.2 прарэктару па навуковай рабоце.

Тэрмін выканання - 14 красавіка 2014 г. адк. кіраўнікі падраздзяленняў.

2. Галоўнаму ўпраўленню навукі з улікам прадстаўленай кіраўнікамі падраздзяленняў інфармацыі распрацаваць прапановы па павышэнні эфектыўнасці пасляўніверсітэцкай адукацыі ў БДУ, у тым ліку па дадатковым матэрыяльным стымуляванні навуковых кіраўнікоў, якія эфектыўна ўдзельнічаюць у падрыхтоўцы навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі.

Тэрмін выканання - 12 мая 2014 г., адк. Дзюк Т.А., Захараў А.Г.

3. Кіраўнікам падраздзяленняў па выніках працы атэстацыйных камісій прадаставіць спіс аспірантаў і суіскальнікаў, якія завяршаюць навучанне і здольныя абараніць дысертацыі ў бягучым годзе ў Галоўнае ўпраўленне навукі.

Тэрмін выканання - штогод 16 мая, адк. кіраўнікі падраздзяленняў.

4. Кіраўнікам падраздзяленняў і ГУН ўзяць пад кантроль падрыхтоўку да абароны дысертацыі кожнага з прадстаўленых навучэнцаў.

Тэрмін выканання - на працягу года, адк. кіраўнікі падраздзяленняў, Дзюк Т.А., Захараў А.Г.

5. Старшыням саветаў па абароне дысертацый пры БДУ пры вызначэнні тэрмінаў абароны прыярытэт аддаваць навучэнцам, уключаным ў спіс.

Тэрмін выканання - на працягу года, адк. старшыні саветаў па абароне дысертацый, Дзюк Т.А., Захараў А.Г.

6. Кіраўнікам падраздзяленняў забяспечыць няўхільнае выкананне плана абарон па доктарскіх дысертацыях.

Тэрмін выканання - 31 снежня 2016, адк. кіраўнікі падраздзяленняў, Дзюк Т.А., Захараў А.Г.

7. Актуалізаваць і дапрацаваць комплекс мер па матэрыяльным стымуляванні кіраўнікоў дысертацыйных работ замежных аспірантаў.

Тэрмін выканання - 2 чэрвеня 2014 г., адк. Антаневіч І.Ю., Дзюк Т.А., Захараў А.Г.

Старшыня Савета

С.У.Абламейка

Вучоны сакратар Савета

С.М.Ходзін